

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

אנו יודעים על הלילות מסתמא כיון שדר צימים דר נמי בלילות אס לא שטוען המערער שזדלף לא לר ור"ח פירש דמר זוטרא קאי אפירכא דרב יימר דפריך נוגעין צעדותן הן וקאמר מר זוטרא אי טעין ואמר המחזיק ליימו תרי סהדי דדרו ציה שלש שנים ציוס וצליה והבו לי אגרא ונפקו אולו להו והנהו דדיירי ציה אחריני נינהו טענתו טענה ולא נוגעין צעדותן הן (א) דלא דיירי ציה השתא דמני למימר להו הבו לי אגר צימא אלא אינהו אמרו דיירנא ואינהו אמרו פירענו והפה שאגר הוא הפה שהמיר דלא צנו אמרי לא דיירנא ציה וליכא למימר דלימלא מכחיש להו שהוא לא היה יודע כלל שהיו דרים באתו צית וצמקון לא גרסינן מודה מר זוטרא אלא ומודה רבא דצני שלש שני צימנא וצליה אס הני עדים (ט) רוכלים המחזיקים צעירות אע"ג דלא אמרו דדרו ציה שלש שני צימנא וצליה אלא אמרי צדינו היה זה הצית שלש שנים רלופות אע"ג שימיס רביס הס מחזיקים צעירות ולא היו (י) צוה הצית עדותן עדות ור"ח גרס דדיירנא ציה שלש שני ופירש דלצני ורבא מרוייהו סבינא להו דאין נריך להציא עדים על הימים ועל הלילות ורבא לא אמר צימנא וצליה אלא להוציא אמתה מסבתו ולא לפלוני אצניי אמתה וקאמר מר זוטרא אס אמר העידוני סתם שדרתי ג' שנים צחוקת ימים ולילות אע"פ שלא ראו ממנו כל הימים והלילות אלא צמקתן קן מחזיק ציוס של שנה שהיו נכנסים פעמים ציוס ופעמים צליה היו רואין אותו צימנו טענתיה טענה והיה ליה למימר עדותן עדות אלא אגב דנקיט צרישא דמילתיה אי טעין

הכי גרסינן ומודה מר זוטרא ברובלין המחזיקין צעירות דאע"ג דסבינא (א) למר זוטרא דאי טעין טענתיה טענה אכל אנו לא נטעון בשצילו מודי הוא היכא דהוי מערער ריכל המחזיר צעירות למכור קישוטי נשים ואינו חוזר לעירו כי אס לזמן ארוך דאע"ג דלא טעין ליימו מחזיק סהדי דדר ציה רלופות ויימס ולינה און טענין ליה דלימלא שמשו דלא קביע צמנא המחזיק זה צימנו וכי הוה אחי צמנא הוה נפיק האי מחזיק מן צימנא ולא ידע ליה זה המערער מעולם שהחזיק זה צימנו ולכן שמו ולא מיחה הלכן יציא המחזיק עדים שלא ילא מן הצית כל שלש השנים אפילו לילה אחת. ור"ח ומודי רבא דהא לא איירי רבא לעיל אי טענין ליה אי טעין אינהו מאי טעמא עבריתו הכי כי היכי דלא תחזקו אהדדי יכי היכי דלרדיכו לא הוי חזקה לעלמא נמי לא הוי חזקה ולא אמרן אלא דלא כתוב עיטרא דאבל כתוב עיטרא קלא אית ליה אמר רבא האכלה כולה חוץ מבית רובע קנה כולה חוץ מבית רובע אמר רב הונא בריה דרב יהושע ולא אמרן אלא (ב) דבר זריעה היא אבל לאו בר זריעה היא קני ליה אגב ארעא מחזיקין לה רב ביבי בר אבאי אלא מעתה צונמא במה יקנה יאלא באוקומי בה חיותא ומושטחא בה פירי יה"ג איבעי ליה לאוקומי בה חיותא אי נמי משטחא בה פירי (ב) והיהו דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ביתא אמר ליה מינק זבינתיה ואכלית שני חזקה א"ל אגב בשכונני גוואי הואי (ג) אתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה יזיל ברור אכילתך אמר ליה רבא הכי דינא המוציא מחבירו עליו הראיה ורמי דרבא אדרבא ורמי דרב נחמן אדרב נחמן דהיהו דא"ל

(א) וקמן דף קע"ז ט' צ"ל דמא הכי
הגהות הב"ח
(א) ג' ד' רבתי וישיב: (ב) שם אחר לקמיה דרב נחמן: (ג) רשב"ם ד"ה הכי גרסינן וכו' ודבריהם ליה למר זוטרא וכו' ולא ידע לו לצייל מיתב ליה ממקום: (ד) ר"ח עיטרא וכו' להס בפניו דמי וכו' ולמכור עילה שטר: (ה) ר"ח אלא וכו' צונמא טרשיין במאי קני: (ו) ר"ח וזל צבור וכו' שגא עמן ברין מין: (ז) ר"ח עליו להציא ראיס פניל וימח למערער נחמק: (ח) ר"ח ד"ה רבא אמר וכו' צעדותן הן דהא לא אלא וכו' צונמא טרשיין במאי רובלס: (י) בא"ד ולא היו לבנים כוה הצית: (כ) ר"ח צמנו גוואי הואי והואיל לי דרך ענין:

רבינו גרשום

מדי מר זוטרא ברובלין: דאי האי מחזיק הוי ריכל המחזיר צעירות דלא גרס למימר בה כימנא וצליה מפני שהולך בסחרו ואמר הריכל החזיקו ג' שנים כלא ערער והאי לא ידע לשטען כנגדו כיון דקיס (ל) וכן הריכל אינו שותה תורי בביתו שפא אימרי דיהו בא ויין שלא ראיה שהיה דר שם שחיק ליה להכי לפינן ליה למערער ליתעין דלויי האי ריכל סהדי דדר בה בין כימנא אע"ג דלא דר בה בלילא היה חזקה משום דלימנא עבדי למיחז בהו דלימנא דצני למימר המחזיק עבדי בה כדרכי אינו כימנא: כי היכי דלדידכו לא הויא חזקה משום דלית חד מיניה דאחיק צעופין לעלמא נמי לא הויא חזקה ומשלמתו לה למערער. והני מילי דלא הוי חזקה היכא דלא כתבי שטרא שטר חלוקה שחבר ליה שנה ולוה שנה אלא כתיבו חלוקה אע"ג דלא הוי חזקה בה ג' שנים רצופות הויא חזקה משום דעירטא קלא אית להו ולאיתר איבעי ליה למיחז ולערער וינין דלא ערער הויא חזקה: אמר רבא אכלה נמי בהאי בית רובע אי לא יעביד בה מדי לא קני לה אגב ארעא: אגב בשכונני גוואי: והחזיקי בה ולא משטחא בה ויתר ממני. אמר ליה ללוקח זיל ברור אכילתך כלומר הבא עדים שלא שמש שאל בבתי גוואי מחזיקי כתיבו ורב נחמן אוקמה השתא רבא מוכר והכי אמר ליה רבא דיקנא כד בר לוקח היה לך לאוקמה והוא המוכר המוציא מחבירו עליו הראיה דמוכר להוציא קאמי:

מדי מר זוטרא ברובלין: דאי האי מחזיק הוי ריכל המחזיר צעירות דלא גרס למימר בה כימנא וצליה מפני שהולך בסחרו ואמר הריכל החזיקו ג' שנים כלא ערער והאי לא ידע לשטען כנגדו כיון דקיס (ל) וכן הריכל אינו שותה תורי בביתו שפא אימרי דיהו בא ויין שלא ראיה שהיה דר שם שחיק ליה להכי לפינן ליה למערער ליתעין דלויי האי ריכל סהדי דדר בה בין כימנא אע"ג דלא דר בה בלילא היה חזקה משום דלימנא עבדי למיחז בהו דלימנא דצני למימר המחזיק עבדי בה כדרכי אינו כימנא: כי היכי דלדידכו לא הויא חזקה משום דלית חד מיניה דאחיק צעופין לעלמא נמי לא הויא חזקה ומשלמתו לה למערער. והני מילי דלא הוי חזקה היכא דלא כתבי שטרא שטר חלוקה שחבר ליה שנה ולוה שנה אלא כתיבו חלוקה אע"ג דלא הוי חזקה בה ג' שנים רצופות הויא חזקה משום דעירטא קלא אית להו ולאיתר איבעי ליה למיחז ולערער וינין דלא ערער הויא חזקה: אמר רבא אכלה נמי בהאי בית רובע אי לא יעביד בה מדי לא קני לה אגב ארעא: אגב בשכונני גוואי: והחזיקי בה ולא משטחא בה ויתר ממני. אמר ליה ללוקח זיל ברור אכילתך כלומר הבא עדים שלא שמש שאל בבתי גוואי מחזיקי כתיבו ורב נחמן אוקמה השתא רבא מוכר והכי אמר ליה רבא דיקנא כד בר לוקח היה לך לאוקמה והוא המוכר המוציא מחבירו עליו הראיה דמוכר להוציא קאמי:

מדי מר זוטרא ברובלין המחזיקין צעירות דאע"ג דסבינא (א) למר זוטרא דאי טעין טענתיה טענה אכל אנו לא נטעון בשצילו מודי הוא היכא דהוי מערער ריכל המחזיר צעירות למכור קישוטי נשים ואינו חוזר לעירו כי אס לזמן ארוך דאע"ג דלא טעין ליימו מחזיק סהדי דדר ציה רלופות ויימס ולינה און טענין ליה דלימלא שמשו דלא קביע צמנא המחזיק זה צימנו וכי הוה אחי צמנא הוה נפיק האי מחזיק מן צימנא ולא ידע ליה זה המערער מעולם שהחזיק זה צימנו ולכן שמו ולא מיחה הלכן יציא המחזיק עדים שלא ילא מן הצית כל שלש השנים אפילו לילה אחת. ור"ח ומודי רבא דהא לא איירי רבא לעיל אי טענין ליה אי טעין אינהו מאי טעמא עבריתו הכי כי היכי דלא תחזקו אהדדי יכי היכי דלרדיכו לא הוי חזקה לעלמא נמי לא הוי חזקה ולא אמרן אלא דלא כתוב עיטרא דאבל כתוב עיטרא קלא אית ליה אמר רבא האכלה כולה חוץ מבית רובע קנה כולה חוץ מבית רובע אמר רב הונא בריה דרב יהושע ולא אמרן אלא (ב) דבר זריעה היא אבל לאו בר זריעה היא קני ליה אגב ארעא מחזיקין לה רב ביבי בר אבאי אלא מעתה צונמא במה יקנה יאלא באוקומי בה חיותא ומושטחא בה פירי יה"ג איבעי ליה לאוקומי בה חיותא אי נמי משטחא בה פירי (ב) והיהו דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ביתא אמר ליה מינק זבינתיה ואכלית שני חזקה א"ל אגב בשכונני גוואי הואי (ג) אתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה יזיל ברור אכילתך אמר ליה רבא הכי דינא המוציא מחבירו עליו הראיה ורמי דרבא אדרבא ורמי דרב נחמן אדרב נחמן דהיהו דא"ל

מדי מר זוטרא ברובלין: דאי האי מחזיק הוי ריכל המחזיר צעירות דלא גרס למימר בה כימנא וצליה מפני שהולך בסחרו ואמר הריכל החזיקו ג' שנים כלא ערער והאי לא ידע לשטען כנגדו כיון דקיס (ל) וכן הריכל אינו שותה תורי בביתו שפא אימרי דיהו בא ויין שלא ראיה שהיה דר שם שחיק ליה להכי לפינן ליה למערער ליתעין דלויי האי ריכל סהדי דדר בה בין כימנא אע"ג דלא דר בה בלילא היה חזקה משום דלימנא עבדי למיחז בהו דלימנא דצני למימר המחזיק עבדי בה כדרכי אינו כימנא: כי היכי דלדידכו לא הויא חזקה משום דלית חד מיניה דאחיק צעופין לעלמא נמי לא הויא חזקה ומשלמתו לה למערער. והני מילי דלא הוי חזקה היכא דלא כתבי שטרא שטר חלוקה שחבר ליה שנה ולוה שנה אלא כתיבו חלוקה אע"ג דלא הוי חזקה בה ג' שנים רצופות הויא חזקה משום דעירטא קלא אית להו ולאיתר איבעי ליה למיחז ולערער וינין דלא ערער הויא חזקה: אמר רבא אכלה נמי בהאי בית רובע אי לא יעביד בה מדי לא קני לה אגב ארעא: אגב בשכונני גוואי: והחזיקי בה ולא משטחא בה ויתר ממני. אמר ליה ללוקח זיל ברור אכילתך כלומר הבא עדים שלא שמש שאל בבתי גוואי מחזיקי כתיבו ורב נחמן אוקמה השתא רבא מוכר והכי אמר ליה רבא דיקנא כד בר לוקח היה לך לאוקמה והוא המוכר המוציא מחבירו עליו הראיה דמוכר להוציא קאמי:

שני ימים ואין לך שלש שנים שלמות והעדים אינן יודעים יפסיד: ללא

שני ימים ואין לך שלש שנים שלמות והעדים אינן יודעים יפסיד: ללא

חוקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

ל

עין משפט
נר מצוה

(א) לקמן דף קט"ו (ב) ג"ל דבי
בר (ג) ג"ל מנח"ל דק"ס.

הגהות הב"ח

(א) גם כן סיסין מוביגא
 לן הוה ליה הוה ארעא:
 (ב) שם אוקמה דרע:
 (ג) שם ארבי נחמן נמי לא
 קשיא הוה סין: (ד) שם
 תנולא זיננה דזנה ויין
 ג"ל ותיבת דאמר לן תנח:
 (ה) הוה דיה לאו ויה
 נענילא דהכא דמשמע:
 (ו) בא"ד חד יומא במינא:
 (ז) בא"ד דקאמר השתא
 מינא שהיה יכול לקר:
 (ח) בא"ד משוף פרק
 זה בורכ וכו' ידענא ביה
 כה"ל שטרף וכו' אי בעש
 קלמיה א"ל כיון דלמחוק:
 (ט) בא"ד ונחלה ממנו ואין
 לו זכות למחוק אלא על פני
 של זה המעורר ששטף:
 (י) בא"ד נראה לר"י דהתם
 נמי מיייר דחור וחסלה:
 (יא) בא"ד לנשיא דהוה
 ליה לאוקומי: (יב) בא"ד
 נכסא דר' אבא דאי לא
 דהוה מחויב: (יג) בא"ד
 בסוף הערכא את הבית בני
 וכו' טעמיה להו סחורמיו:

כל נכסי דבי בר סיסין כלומר כל אותן קרקעות שקניתי מאותו
 אדם ששמו בר סיסין: דמקריא דבי בר סיסין. כך קורין לו ואין
 ידוע אם קנהה מני בר סיסין ולפיכך נקראת כן או כך שמה מעולם
 וירושא היא לו מאזכוריו: אוקמה זידא דלוקה. כדמפרש טעמא
 לקמיה דעליה ידידה רמיא לגלויי דלאו
 סבר סיסין היא: אמר ליה רבא דינא
 הכי. להוליאה מספק מתחת יד המוכר
 שהוא מוחזק: המוליא מחזירו.
 דהיינו לוקח עליו להציא ראיות וכות
 ומאחר שאין לו ראיה יפסיד: קשיא
 דרבא דלרבא קשיא דרב נחמן ארבע
 נחמן. דלעיל [ע"ג]: מוקי לה רב נחמן צד
 המוכר ורבא צד הלוקח והכא
 אפסכא: דרבא ארבע לא קשיא.
 דבכל דוכתי מוקי לה צד המוחזק
 והתם מוכר כו': כיון. דכולי עלמא
 קרו ליה דבי בר סיסין ונראין הדברים
 שלפיכך נקראת כן שקנהה מני בר
 סיסין והוא אמר לאו מצד סיסין
 לקמיה עליה ידידה רמיא לגלויי
 ולהציא ראיה דלאו מצד סיסין לקמה
 ואם יציא עדים דאיקריי הוא דמיקריא
 ואלא מהני שדות שלקח מצד סיסין
 היא מוקמתינן לה כצדיה דאם פשיטא
 לן דהאי דאמר ליה נכסי דבי בר
 סיסין מוזנינא לך הכי קאמר ניכסי
 שקניתי ממנו ולא נכסי שלא קניתי
 ממנו אף על פי שנקראין כן. כך נראה
 השטע: וא"ל אכאמינן לך קיים
 שטרך. שהם שהמוכר רוצה לפסלו
 והחוקה של שלש השנים במקום
 השטר היא צבה ומאחר שהמוכר
 מערער על החוקה שאינה חוקה

לאו קמודיה דהא ארעא דדיי הוא. פי' רבינו שמואל דאם מוחזק זה
 שלש שנים וטוען מפלניא זיננה דזנה מינך קמי דידי דנאמן
 במיגו דאי בעי אמר מינך זיננה ואלתמיה שני חוקה אי נמי אם
 יש לו עדים שהחזיק בה המוכר יום אחד והציא ראיה מההיא דדר
 נקשתא צעילתא דלקמן וכדצרי
 כן הוא היכא דיש עדים למערער
 שהקרקע שלו הייתה אצל עובדא
 דהכא (א) משמע שלא היה למערער
 עדים מתקאמר לאו קא מודית כו'
 אי הוה טעין קמי דידי זיננה מינך
 או דר צה חד יומא היה נאמן אף
 על פי שלא החזיק שלש שנים מיגו דאי
 בעי אמר לא הייתה שכן מעולם אצל
 ודאי השתא דאמר מפלניא זיננה
 דזיננה מינך והוה שהיתה שלו מו
 לא מני למיעטן קמי דידי זיננה
 מינך או קמי דידי דר צה חד יומא
 (א) מיגו דאי בעי אמר צתמלה לא
 הייתה שכן מעולם דמיגו למפרע לא
 אמרינן כדמוכח לקמן (דף מא:.) גבי
 ההוא דדר נקשתא צעילתא ארבע
 שנין ואמר מפלניא זיננה דזיננה
 מינך אמא לקמיה דר' חיילא אמר ליה
 אייתי סהדי דדר צה אפילו חד יומא
 ואוקמי' לה בידך משמע דאי לית ליה
 סהדי אין נאמן לומר קמי דידי דר צה
 חד יומא במיגו דאי בעי אמר מינך
 זיננה כיון שכבר הודה דלאו מינייה
 זיננה לית ליה מו מיגו ואין לו להאמתי
 במאי דקאמר השתא (א) מתוך שהיה
 יכול לשקר תחילה קודם שהודה
 דלא הוה מסיק אדעתיה שהיה זקוק
 לטענה זו והא דקאמר התם רב
 דהאי

וחזימיה לדעתיה דאי הוה א"ל קמי דידי זיננה מינך הוה מהימן
 ליה במיגו דאי בעי אמר מינך זיננה לא קאמר שהיה עדיין נאמן
 בטענה זו אלא כלומר אי הוה טעין מעיקרא קודם שהודה והיה דאי
 הוה טעין מעיקרא קמי דידי דר צה חד יומא דהוה מהימן ועוד ראיה
 מסוף (א) דזה בורכ (מטהדין דף לא.) גבי ההיא איתתא דנפק שטרך
 מתומי ידה אמרה ידענא ליה צהאי שטרך דפריע הוא כו' ולא
 הימנה רב נחמן א"ל רבא והא אי בעיא קלמיה כיון דלמחוק צבי
 דינא אי בעיא קלמיה לא אמרי' אלמנא אע"ג דקודם שראינוהו צדיה
 הייתה נאמנה לומר דפרעו הוא במיגו דאי בעיא קלמיה השתא דלמחוק
 צבי דינא פי' שראינוהו צדיה לא מהימנה דאין כאן עוד מיגו שעל
 כרקך לריכה עכשיו טענה זו שהיא אומרת אם רוצה לפטור את הלוה
 וצקונט' פי' שם אמתחוק שהיה השטר מקיים ואין נראה לר"י דמה מועיל
 דמ"מ אי בעיא קלמיה ועוד ראיה דתנן צפ' צבועת הדיינין (שבועות דף
 לא:) מנה לי בידך אמר לו הן למחר א"ל תנהו לי נתמיו לך פטור ופריך
 מינה (שם מא.) למ"ד המלוה את חבירו צעדים רריך לפורעו צעדים ומאי
 הכא כיון דהצביע צעדים כמאן דאחפיה צעדים דמי וקתני פטור ומאי
 קושיא שאני הכא דפטור מיגו דאי בעי אמר אתמול לא היו דברים
 מעולם אלא ודאי כי האי גוונא לא אמרינן מיגו ומה שפ"ה צפ' בתרא
 דהפסד דמאחר שיש עדים שהיתה שלו וגולה ממנו (א) אין לו זכות אלא על פני של זה שעשאה סימן לו והרי חור ואמר לקמיה מתוך און נראה
 לר"י דכדי האי גוונא לא אמרי' מיגו כדפרישית דע"י מה שהיה יכול לטעון תחילה אינו נאמן עכשיו אלא נראה לר"י דהתם נמי (א) חור ואלה
 שני חוקה אחר שעשאה סימן וכי יומא אי אכלה שני חוקה פשיטא ומאי קמ"ל ר' יוחנן דנאמן מתני' היא דחוקה שיש עמה טענה הרי זו חוקה וי"ל
 דס"ד דלא מהימן כיון שערער עליו קודם שאכלה שני חוקה לומר שהיא שלו לא עבד איניש דליצננה בתר הכי קמ"ל וכן ההוא עובדא דמייתי
 בתר הכי איירי בשאכלה שני חוקה ועובדא דידן אי הוה מייתי המחזיק דדר צה חד יומא נראה לרשב"א דהוה (א) לאוקומי לארעא
 צדיה אע"ג דליכא מיגו מ"מ טענינן ללוקח מאחר שהיה המוכר נאמן לומר זיננה מינך במיגו דאי בעי אמר לא הייתה שכן מעולם ואף על גב
 דהאי לוקח ידע שהיתה שלו והו כהא סהדא מכל מקום הו מיגו כדמשמע לקמן (דף לג:) גבי נכסא דר' אבא (א) אי לא הו מחזיב שבועה
 ואינו יכול לישבע היה נאמן לומר דידי חטפי במיגו דאי בעי אמר לא חטפי והיה מכחיש את העד והכא לא הו מחזיב שבועה דאין
 נשבעין על הקרקעות וכה"ג מנינו בסוף המוכר (א) (לקמן דף ע.) גבי מפקיד אלל חבירו צטרך דאע"ג דלא טענינן לימתי נאכסו אפ"ה
 טענינן ליה החורמיו לך כיון שאציהה היה נאמן בטענה זו במיגו דאי בעי אמר נאכסו ואור"י דלא דמי לההיא דהמוכר את הבית דהכא אם היה
 רוצה המוכר לזכות בטענה זו דלא הייתה שכן מעולם לא היה מעבדה הלוקח שהרי יודע היה שהיתה שלו כהז ר"ח ראינו לרצונתו הגאונים
 ו"ל דלא מחזיק לית ליה מריה דארעא אלא האי דזבין ליה מריה צדיה ואין נראה לרשב"א דהא כל זביתא שצבא
 לידו מכר ראשון לשי ולא יוכל לדחות ולומר לו לאו בעל דברים דידי את ולקמן שאשכחן בדיא גבי ההוא דדר נקשתא צעילתא דלא
 מני למימר ליה לאו בעל דברים דידי את אלא אי הוה משכח סהדי דדר צה היה צבא חד יומא הוה מוקי לה ר' חיילא צדיה:
 מפלניא

י"א ב מיי פ"כא מה"ל
 מפרה ה"ל לא סגנ עיין
 פנ טוש"פ ח"מ כ"י רח
 ספי"ה כ"א
 י"ג ג מיי פ"כא מה"ל
 טוען וטוען ה"ל ג סגנ
 עיין לה טוש"פ ח"מ כ"י
 קמ"ה ספי"ה א'
 י"ד ה מיי שם פ"כא מה"ל
 ע"ה סגנ עיין ל' טוש"פ
 ח"מ כ"י קמו ספי"ה י'
 רבינו גרשום
 נכסי דבי בר סיסין.
 כלומר אותן נכסים שקניתי
 מבר סיסין שהיה עשיר
 מוביגא לך: קשיא דרבא
 אורבא. דלעיל סבירא
 ליה רבי' הלוקח הוה
 ליה לאוקמי. והכא לויכא
 דרב נחמן אוקמה ביד
 לוקח ס"ל רבי' מוכר
 הוה ליה לאוקמה והוה
 ליה איך המוציא מחבירו
 עליו הראיה: קשיא דרב
 נחמן אדרב נחמן. דלעיל
 אוקמא ביד מוכר והכא
 ביד לוקח: התם מוכר
 קאי בנכסיה שמתוך הוא
 ממהוה וקשיא דמקרי בי
 בר סיסין ומטה"ל (א) הו
 ליה ללוקח להביא ראיה.
 וס"ל רבי' מוכר: הכא הוה
 ליה למוכר להביא ראיה:
 עליה. דמוכר רמיא לגלויי:
 מי לא אמרינן ליה לבעל
 שטרך להריבא דנפק עליה
 מערער קום קיים שטרך
 וקום בנכסי הי"ל להכיא
 דאמר מוכר אבא שבכתי
 גומאי הוינא הוה ליה
 ללוקח להביא ראיה ולקום
 בנכסי הוא מעשה דבר
 סיסין דרשב"א גומאי פרשמי
 היטב בסוף פרק מי שמת:
 אבא בשוקי בראי הואי.
 שהייתי הולך בסחורה
 במקום ששוקים ולא הייתי
 יכול למחות מפני סוחר
 סחורתי: סוחר בשוקיה.
 ואינו יכול למחות: וזהוהויל
 ולא זיננה מנא ליל פוק
 מן ארעא דידי ולא בעל
 דברים דידי את והצב
 דביך מאותו שקניתי ממנו.

(א) נראה דל"ל הוה ליה ללוקח
 להציא ראיה ולהציא חז
 מוכר: הכא דלוקח קאי
 בנכסיה הוה ליה למיכר להציא
 ראיה: (ב) ג"ל לאו חז קא
 מודית דהאי ארעא דידי היא
 ואלא זיננה מנח"ל. הואיל
 ולא זיננה מינא וכו':

חוקת הבתים פרק שלישי כבא בתרא

מסורת הש"ס

(א) לקמן (דף מ"ג:) (ב) מחובות
דף קט"ו (ג) ש"ך לע"ל
(ד) (מ"ב) ש"ך לע"ל

הגרות הב"ה

(א) גמ' ואימלבי קי:
(ב) שם דרבנן לי מיהו ה'א'
ארבע: (ג) שם דרבנן שבע
שני דקדים: (ד) רשב"ם
ד"ה ח' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
חוקה כי אמר נמי מפלגא
וזינתא דזבנא מיך נאמן וכו'
יוס אחד לכך הספר וכו'
אם נלקח אותה המוכר אם
לאו: (ה) ד"ה שני חוקה
טובא וכו' בדמפרש לקמן
ולפיכך תחתיה פ"ל וזינתא
אבל נמקח: (ו) ד"ה אמר
רבא וכו' טובא קאמר וימר
מ' שנים: (ז) חז"ל ד"ה
מפלגא וכו' כלומר כגול בא
לו הקרקע נדון:

מוסר רש"י

העורר על השרה. ראוהו
מערער על שני שבע שמעון
ואומר לו שמכרה לך גולה
ממנו והחזית עליה בעד.
והיא חסום על שני המכירה
סתמי לו לשמעון שמכרה
לו (וכוונתו ק"ל). אדמו"ן
אומר. יכול הוא יאמר מה
שלא ערערני בשעה שלקחתי
מנו והתמתי מתוך השטר
עד לני שלי אדם חזק וקשה
להוציא מדיו וכו' לי שפחה
דין שאלאסא ממך דין
ושם. והביא איבד את
דברתי. דהואיל ותחס הרה
שלין לו עכ"פ (שם).

מפלגיא וזינתיה דובנה מיך ואכלתיה שני חוקה אמר ליה פלגיא
גולתא הוא. פי' יש לי עדים שהוא גזולן ואפי' דר ביה
חד יומא הא קי"ל דגולן אין לו חוקה ולא כפ"ה דפירש דאין לו עדים
שהחזיק בה המוכר אפילו יום אחד דמו לא היה מני טועין פלגיא גולגא
הוא משמע שרונה לפרש גולגא הוא
לא שיש לו עדים שהוא גזולן אלא כלומר
בגזל (ו) היא הקרקע צדו ואין נראה
לר"י דהוא ליה לאסקוי כדמסקי
לעיל לא קמודי' לי דלרע"ט דידי הוא
ואת מינאי לא זכינתיה וכו':
עביד איניש דקרי' עבדי' טובא שני
חוקה. אצל אי לא עבדי
אף על גב דאית ליה סהדי דלכלה
שבע שני לא מהימנין דהא איהו
דמכיש להו דמודה שלא אכלה
אלא שני חוקה דהיינו שלש שנים:
אבל

רבינו גרשום

דאמרו השני נוח לי
להוציא מחתך דיה משה
אמרנו ליה דול זבין
והראשון שגולה קשה
הימני ולא הייתי יכול
לשעור (א) בערו: והוא
המערער חתום עליה בעד
אדמו"ן אמר יכול לומר
המערער משום דכח חתמי
על שטר מכירה הימני נוח לי
והראשון קשה הימני הכא
נמי לא שנו: אבל דברא
דמשיא עצה מיכרי ואמר
ליה: אמינא איזבין דינאי.
כלומר אפי' שהיו שלי את
הדין איתרי אקנה אותה
מכך שלא רציתי להקניט
עכר וכשני הואיל ולא
נתיב למוכרה לי אצתינה
מיך בבית דין: עבדי איניש
דובין דיניה. מי שאינו רוצה
להתקוטט קנה רוב שבדין
היה להיות שלי מפני שקנית
בעל דין: ד' שנו. כלומר
שנה אחת היתה שלי קודם
שהתחילו שני חוקי קודם
והני בחור דאמרו: עבדי
איניש דקרי' לשני טובא שני
חוקה להיכא דאכלה קבם
שנים ג' שני חוקה קבם
זמנו דשטרא דהאי. אבל
אכלה המחזיק שית האיל
אדין יש לי שטר שקניה ד'
שנים בחור אותו ר' שנים
דהאי לא אכלה כי אם ב'
שני קודם זמן שטר יכול
לומר לו האי בעל השטר
לפחית כיון דהמוכר מכרה
לי אפי' ב' שנים שהיתה
בידן אפי' לך מחאה גדולה
מה בדלי מוכר דתתרי
דאותה חוקה שתחזיק בה
אינה חוקה:

אמר ליה מפלגיא וזינתא דובנה מיך. כלומר שאמר לי בשעת מכירה
שהוא לקחה ממך. ומאחר שלא טען ואכלתי שני חוקה עטר מכירה
שלו ועדני צדו ומסקנה דמילתא מוקמינן ליה צד המערער. והיינו
טעמא דכיון דמודה דשלו היה הקרקע ממחלה לא מבעיא היכא דלא
החזיק בה שלש שנים אלא אפילו
החזיק בה שלש שנים נמי אינה חוקה
ומפקינן ליה מיינה דהא חוקה שאין
עמה טענה היא שהוא אינו יודע אם
היתה של אותו שמכרה לו אם לאו
והוא ליה כהכיר בה בשדה שאינה
שלו של מוכר ויחזירנה למערער והוא
יגבה מעותיו מן המוכר לו כדפקינן
בשנים אוחזין (כ"ז דף ט"ו:). ואף על גב
דליכא עדים למערער מדקאמר ולא
מודת לי כו' ולא אמרינן מינו דאי בעי
אמר אנא זכינתיה מיך ואכלתיה שני
חוקה (ז) כדאמר מפלגיא וזינתיה
דובנה מיך נאמן שהוא עצמו אינו
יודע אם זכנה המוכר מיינה דמערער
אם לאו הלכך כיון דהוא מודי
למערער דשלו היתה הודאת בעל דין
כמאה עדים דמי וגם מודה הוא שאינו
יודע אם לקחה המוכרה לו מן
הבעלים אם לאו דהא לא טעין דובנה
מיך קמאי דידי וגם אין לו עדים
שהחזיק בה המוכר יום אחד הלכך
הפסיד. אצל החוקה זה שלש שנים
וטעין מפלגיא וזינתיה דובנה מיך
קמאי דידי כלומר שידעתי צברור

יאכר את זכותו האפילו תימא רבנן החם עכר ליה מעשה אבל הכא דבורא
עביד איניש דמיקרי ואמר והוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ארעא
אמר ליה מפלגיא וזינתיה ואכלתיה שני חוקה אמר ליה פלגיא גולגא הוא
אמר ליה והא אית לי סהדי דתית באורתא ואמרת לי זבנה ניהלי א"ל אמינא
איזבין דינאי אמר רבא עביד איניש דובין דיניה והוא דאמר ליה לחבריה
מאי בעית בהאי ארעא אמר ליה מפלגיא וזינתיה ואכלתיה שני חוקה אמר ליה
והא נקיטנא שמרא (א) דובני ליה מיניה הא ארבעי שני א"ל מי סברת שני חוקה
תלת שני קא אמינא שני חוקה טובא קא אמינא אמר רבא עבדי איניש דקרו
לשני טובא שני חוקה ור"מ דאכלה שבע (ב) דקדים חוקה דהאי לשמרא דהך
אבל
שלקחה מיך נאמן מינו דאי בעי אמר אנא זכינתיה מיך ואכלתיה שני חוקה. אי נמי יש לו עדים שהחזיק בה המוכר יום אחד והכי אמרינן
לקמן בפירקין (דף מ"א): גבי ההוא דדר בקשתא דבעילתא ארבע שני והכא צהאי עובדא אפילו אם נבאו עדים שהחזיק בה יום אחד אותו
המוכר אצל אין יודע אם לקח אותה אם לאו אינו מועיל כלום מאחר שזה לא החזיק שלש שנים וגם הראשון אין לו שטר מכירה מן הבעלים:
ולא קא מודית לי כו'. כמו שפירשתי: **ואם מינאי לא זכינתיה.** שאפילו אם היית טועין דמינאי וזינתיה הלא אין לך לא שטר ולא חוקה: **ויל.**
מקרקע שלי לאו בעל דברים דידי את ואני מוחזק בה יותר ממך שאתה לא החזקת שלש שנים: **אמר רבא דינא קאמר ליה.** המערער ואפי' אם
החזיק בה שלש שנים כמו שפירשתי וכן הלאה: **מפלגיא וזינתיה ואכלתיה שני חוקה.** ואין לו עדים שהחזיק בו אותו המוכר יום אחד דמו לאו הוא
מני טעין פלגיא גולגא הוא דהא טוענין ללוקח והכי מפרש לקמן גבי ההוא דדר בקשתא דבעילתא ארבע שני: **פלגיא גולגא הוא.** בשדה זו שממני
גולה: **ואימלבי.** טעמתי: **ויל זבין.** לך קנה: **השני נוח לי.** אתה נוח לי לריב עמך ולהוציאה ממך דין: **אמר רבא דינא קא'.** המערער ויטול שדהו
דאפילו אדמו"ן ורבנן לא פלגינן אלא דבעדי המערער מנעיה לסייעו ללוקח לקנות שדהו אצל דבורא דבעלמא כולוהו מודו כרבא דמפרש ואזיל
ואע"פ שהחזיק בה ג' שנים בלא מחאה יפסיד דהא חוקה שאין עמה טענה היא שמודה הוא שלא לקחה מיד הבעלים כי אם מיד איש נכרי שאין
יודע שהיה לו חלק בה אפילו יום אחד ולא מני טעין אמאי לא מיחה מערער בתוך שלש דהיכא אמרינן דמפסיד מערער בשתיקתו היינו היכא
דטעין אידן מיך זכינתיה ואכלתיה שני חוקה דעד שלש שנים מיוחדת איניש בשטרתי טפי לא מיוחדת הלכך זה שלא מיחה והוא לא
נוהר בשטר הפסיד אצל הכא דמודי מחזיק דלא מיינה דמערער זכינה שהוא בעל הקרקע ובעדים זכנה לא הורע כמו של מערער
בשתיקתו שהחזיק במקום שטר מכירתו עומדת וכיון דאין שטר מועיל לו שהרי מוגזן לקח אף חוקתו אינה כלום: כמאן כדאדמו"ן
ואכן קיימא לן כרבנן בפירק אחרון דכתובות [ק"ל]: דסגן. ראוהו שטרר על שדה שמכר שמעון ללוי ואומר ראוהו כי שמעון גזלו ממנו והוא ראוהו
המערער חסום עליה בעד בזאתו שטר מכירה שכתב לו שמעון ללוי חסם ראוהו ועד אחר עמו: **השני.** לוי נוח לי ולכך חתמתי: **מעשה.**
שחם עד: דמקרי ואמר. לשון ויקר מקרה (רות ב'): **ואמרה לי ויל זכנה ניהלי.** ואם שלך היתה היה לך להוציא ממנו דין חסם ולא לאבד
מעוטיך: **אמינא למיזבין דינא.** אמרתי בצדי טוב לי לקנות בדמים מועטים קרקע הראוי לי ולא לטרוח ולבא דבין: **עבדי איניש דובין דיניה.**
אדם חס שאינו רוצה להתקוטט אפילו על שלו עשוי הוא להוציא מעותיו לטול את שלו בלא דין ומחלוקת. ובפירוש ר"ח מפורש אמיינא למיזבין
דינאי לקנות המרובות כלומר אע"פ שהיא שלי איני מוציאה מידו בלא מריבות ודינין אקנה אותם הדינין והמרביבות בלאו המעות אע"פ שעבר
הארץ שלי: **ואכלתיה שני חוקה.** ולא נהרתי בשטרתי יומר: **אמר רבא נקיטנא שמרא.** שכתב בה דובנה לי כלומר שקניה אצלי מן המוכר
הזה ארבע שנים ונמנא שקדם מקחי לחוקה שלך שנה אחת ואת מינאי לא זכינתיה הלכך חוקה שאין עמה טענה היא שהמוכר לא יכול למוכרה לך
שכבר מכרה לי קודם: א"ל. מחזיק למערער מי סברת דמאי דאמינא שני חוקה דהיינו תלת שני בזמנא: **שני חוקה טובא קאמינא.** שקדמו לשטר
שלך הרבה ויש לי עדים בכל החוקה כדמפרש (א) לקמיה אצל לפיכך אמרתי שני חוקה סתם שלא הייתי יודע שהיה לך שטר של ארבע שנים
שאזכרך לטעון ולפרש שני חוקה טובא: **אמר רבא עבדי איניש דקרי' שני טובא שני חוקה.** סתם ואם בא לטעון אחריו כן דשני חוקה טובא (ב)
יותר מג' שנים אין חזר וטוען טענות אחרות להכחיש טענות ראשונות ואכן קי"ל לקמן (ג.) דאין אדם טוען צד"ד וחזר וטוען טענות אחרות
להכחיש הראשונות אלא אחר טענות הראשונות נפסקו הדין הלכך כי מייטי סהדי כהני שני חוקה טובא מהימנין ליה שהרי לא חזר וטען:
והני מייל. דמוקמינן לה צדיה דאיתי סהדי דלכלה ז' שני שקדמו שני חוקה שלו למכירת השטר של מערער שהמוכר עצמו לא יכול למוכרה
אחר שהחזיק בה ג' שנים בשופי. אבל אי לית ליה סהדי אלא משית שני הדין עם בעל השטר דאין לך מחאה גדולה מוזי ממיחה המוכר בזה המחזיק
לסוף שמי שנים שמכר לאחר והיה לו לזה להזהר בשטר ולעולם עד שיוציא השטר מיד השני ויקרענו. ויש מפרשים דאין צריך עדי חוקה ז' שנים
אלא של ג' אחרונים ואכן מהימנין ליה על השאר מדאמר רבא עבדי איניש דקרי' לשני טובא שני חוקה למדו כן דאי איכא סהדי על כל השבע
שנים אמאי איצטרך למימר עבדי איניש כו'. ולאו מילתא הוא שהרי החוקה במקום השטר עומדת ולא יאה חוקה ג' שנים האחרונים שיש לו עדים
עליהם אלא שטר של ג' שנים והרי שטר של ד' שנים הקודם לו פוסלו ומדבדרי רבא אין ללמוד דלא צריך עדים לו' שנים שהרי רבא להודיענו בא
דאינו קרוי חוזר וטוען במאי דלמך לזכות שני חוקה טובא קאמינא דעבדי איניש כו' שאינו היה חוזר וטוען להכחיש דברים הראשונים אפי' כי
מיימי סהדי כהני אחרונים אינו כלום דהודאת בעל דין כמאה עדים דמי ואחר טענות הראשונות נלך וצפ"י ר"ח נמי מנריך עדים לכל הו' שנים:

